

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 295/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Peter Franko, advokátska kancelária, s. r. o., Popradská 82, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 6Co/145/2020 z 15. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľka navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh“) pridelená tretiemu senátu ústavného súdu, ktorého člen sudca Peter Straka oznámil predsedovi ústavného súdu prípisom z 12. mája 2023 dôvody svojho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v tejto veci. Ich podstatou bola skutočnosť, že v konaní pred všeobecným súdom vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov sťažovateľku právne zastupoval JUDr. Vladimír Volčko, PhD., súčasný externý poradca sudcu ústavného súdu Petra Straku. Sudca Peter Straka sa subjektívne zaujatý byť necítil, pričom otázku objektívnej zaujatosti ponechal na posúdení príslušného senátu ústavného súdu.

3. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 273/2023-6 z 23. mája 2023 rozhodol o vylúčení sudcu Petra Straku z výkonu sudcovskej funkcie v tejto veci.

4. S ohľadom na skutočnosti uvedené v bode 2 a 3 tohto uznesenia a v súlade s čl. III bodom 1 písm. a) rozvrhu, podľa ktorého neprítomného alebo vylúčeného člena senátu, ktorý má okrem predsedu senátu ďalších troch členov, zastupuje jeho ďalší člen zaradený do iného zloženia daného senátu [čl. II bod 3.3. písm. a) a b)], než je zloženie, v ktorom je zaradený neprítomný alebo vylúčený člen, bol za zastupujúceho člena tretieho senátu určený jeho člen Ivan Fiačan. Vec rozhoduje tretí senát ústavného súdu obsadený predsedom senátu Robertom Šorlom a sudcami Ivanom Fiačanom a Martinom Vernarským (sudca spravodajca).

II.

Skutkové východiská

5. Sťažovateľka bola v procesnom postavení žalobkyne stranou konania vedeného Okresným súdom Čadca (ďalej len „okresný súd“), predmetom ktorého bolo vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 7C/31/2006- 1135 z 3. júna 2020, proti ktorému strany podali odvolanie. O odvolaniach strán rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu a okrem iného prikázal do výlučného vlastníctva sťažovateľky byt č. ■ nachádzajúci sa na 4. poschodí obytného domu súpisné číslo ■ spolu so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach obytného domu. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že predmetný byt nepatrí do masy BSM, odvolací súd zdôraznil, že pri odvolacom prieskume je viazaný odvolacími dôvodmi, ktoré možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Ak teda žalobkyňa nevzniesla svoju námietku v rámci plynutia odvolacej lehoty, nemohol odvolací súd na ňu prihliadať a preskúmať záver súdu prvej inštancie o nadobudnutí predmetného bytu do BSM strán sporu. Nad rámec odvolacích dôvodov a na zdôraznenie správnosti zaradenia predmetného bytu do masy vyporiadavaného BSM sa odvolací súd vyjadril aj k sťažovateľkou nastolenej otázke vlastníctva predmetného bytu spolu s prislúchajúcim spoluvlastníckym podielom (bod 30 napadnutého rozsudku).

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka namieta postup a rozhodnutie krajského súdu, ktorý byt č. ■ a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu zaradil do masy BSM, pričom tento názor je v rozpore so skutkovým stavom a ustálenou judikatúrou a súd ho ani dostatočne neodôvodnil. Krajský súd neprihliadol na túto námietku uplatnenú v odvolacom konaní v plnom rozsahu, ale len „nad rámec“ a konal v rozpore s povahou predmetu konania (vyporiadanie BSM, pozn.), v rámci ktorého je povinný skúmať všetky výroky rozhodnutia súdu prvej inštancie.

7. Podaním z 31. augusta 2022 sťažovateľka poukázala na nezákonnosť v postupe okresného súdu, ktorý opomenul skutočnosť, že len sťažovateľka bola členkou družstva a len ona bola spôsobilá nadobudnúť byt od bytového družstva, tento byt patril do jej výlučného vlastníctva, teda nemal byť predmetom vyporiadania. Odvolací súd bol toho názoru, že námietka bola uplatnená neskoro, napriek tomu sa k nej vyjadril argumentáciou, ktorá je neudržateľná, vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu a po právnej stránke je nesprávna.

8. Odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania v prípadoch vyporiadania BSM a z toho dôvodu je povinný bez ohľadu na rozsah odvolania preskúmať všetky závery súdu prvej inštancie. Sťažovateľka svojím odvolaním napadla I. výrok rozhodnutia okresného súdu, súčasťou ktorého (okrem iného) bolo aj prikázanie bytu do jej výlučného vlastníctva. Krajský súd bol preto povinný *ex offio* preskúmať správnosť všetkých záverov súdu prvej inštancie, teda aj správnosť záveru ustálenia masy BSM.

9. Sťažovateľka súčasne uviedla, že proti napadnutému rozsudku podala aj dovolanie a ústavnú sťažnosť podáva z dôvodu právnej istoty.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

11. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskoprávnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“; III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

12. Sťažovateľka namieta porušenie označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, proti ktorému podala aj dovolanie, pričom ústavnú sťažnosť podáva z dôvodu právnej istoty. Z príloh ústavnej sťažnosti súčasne vyplýva, že dovolanie podala z dôvodov uvedených v § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku.

13. Ak sa za tejto situácie sťažovateľka domáha ochrany uvedených práv jednak na najvyššom súde prostredníctvom dovolania a zároveň aj na ústavnom súde, je nutné kvalifikovať jej ústavnú sťažnosť ako podanú predčasne, pretože o ochrane ňou označených práv, ktorých vyslovenia porušenia sa v konaní pred ústavným súdom domáha, bude najprv rozhodovať najvyšší súd.

14. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne I. ÚS 169/09), že v prípade podania opravného prostriedku (odvolanie či dovolanie) v civilnom sporovom konaní a súbežne podanej ústavnej

sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto opravnom prostriedku (v danom prípade o dovolaní). Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj tiež rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54 alebo vo veci Soffer proti Česká republika, sťažnosť č. 31419/04, body 47 a 48) napadnutému opravným prostriedkom (riadnym alebo mimoriadnym). V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje aj na § 124 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

15. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou ústavnou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale ju *ratione temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2023

Robert Šorl
predseda senátu